

SL(6)494 – Cod Ymarfer Rhan 2: Swyddogaethau Cyffredinol

Cefndir a diben

Mae adran 145 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("y Ddeddf") yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru ddyroddi, a diwygio o bryd i'w gilydd, un neu fwy o godau ar arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Wrth arfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, rhaid i awdurdod lleol weithredu yn unol ag unrhyw ofynion perthnasol sydd mewn cod, a rhoi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol sydd ynddo.

Mae'r Cod hwn yn nodi'r gofynion a'r canllawiau y mae'n rhaid i awdurdodau lleol weithredu yn unol â hwy pan fyddant yn arfer eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol o dan Ran 2 o'r Ddeddf. Mae'n cynnwys:

- dyletswyddau llesiant a hollgyffredinol;
- asesiadau o anghenion y boblogaeth;
- gwasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar integredig;
- hyrwyddo mentrau cymdeithasol, mentrau cydweithredol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan ddefnyddwyr a'r trydydd sector
- ymgysylltu, llais a chydgyhyrchu;
- gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy; a
- chofrestrau o bobl ag amhariad ar eu golwg, pobl ag amhariad ar eu clyw a phobl anabl eraill.

Gosodwyd y Cod hwn yn wreiddiol ar 19 Mawrth 2024, ond cafodd ei dynnu'n ôl ar 18 Ebrill 2024 ar ôl i adroddiad drafft y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad gael ei rannu a nododd nifer o wallau ac anghysondebau yn y ddogfen.

Gweithdrefn

Drafft Negyddol.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Cod gerbron y Senedd. Os, o fewn 40 niwrnod (ac eithrio diwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) ar doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y gosodir y drafft, bydd y Senedd yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r Cod drafft, rhaid i Weinidogion Cymru beidio â dyroddi'r Cod.

Os na wneir penderfyniad, rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r Cod (ar ffurf y drafft), a daw'r Cod i rym ar ddiwrnod a bennir drwy orchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru.

Gwaith craffu o dan Reol Sefydlog 21.7

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.7 mewn perthynas â'r cod hwn:

1. Ym mharagraff 5 o'r Cod, nodir bod gofynion wedi'u mynegi yn y Cod fel "rhaid" neu "ni chaiff"/"ni chaniateir" mewn print trwm, a bod canllawiau wedi'u mynegi fel "dylai" neu "ni ddylai" mewn fformat arferol. Fodd bynnag, defnyddir y gair "angen" mewn sawl man yn y Cod ac mae'r cyd-destun yn awgrymu y gallai fod bwriad i osod gofyniad neu roi canllawiau. Os felly, efallai mai "rhaid" neu "ni chaiff"/"ni chaniateir" mewn print trwm neu "dylai" neu "ni ddylai" oedd yr ymadrodd cywir i'w ddefnyddio yn hytrach nag "angen". Er enghraifft, ym mharagraff 44 mae'n nodi, "Bydd angen i'r cymorth fod yn briodol i'w hoedran a'u dealltwriaeth" ac ym mharagraff 351 mae'n nodi "Mae angen sicrhau bod protocolau ar waith fel y gall hyn ddigwydd ac y gellir adolygu'r broses yn rheolaidd". A yw'r defnydd o "angen" yn y math hwn o gyd-destun yn y Cod yn fwriadol oherwydd ni fwriedir iddynt fod yn ofynion neu'n ganllawiau cyfreithiol?
2. Yn yr Eirfa ar dudalennau 3 a 4 o'r testun Saesneg, diffinnir y termau "area" a "region/regional" mewn perthynas ag awdurdodau lleol, byrddau iechyd lleol a byrddau partneriaeth rhanbarthol yn y Cod. Fodd bynnag, defnyddir y term "locality" hefyd yng nghyd-destun yr awdurdodau neu'r byrddau hynny er na roddwyd ystyr iddo yn y Cod. Er enghraifft, ym mharagraff 299 mae'n nodi "Local authorities must promote and publicise the service throughout the locality". Nid yw'n glir a ddylid bod wedi defnyddio'r term "area" neu "region" yn y manau hynny, neu a oes gwahaniaeth ystyr rhwng "locality" ac "area" neu "region". Rydym yn fod y testun Cymraeg wedi defnyddio'r term diffinedig "ardal" ("area") yn y lleoedd sy'n cyfateb i "locality" yn y testun Saesneg.
3. Ym mharagraff 83, mae gwahaniaeth rhwng y testun Saesneg a'r testun Cymraeg. Yn ail frawddeg y paragraff hwnnw, yn y testun Saesneg, mae'n cyfeirio'n anghywir at "Chapter 2Bb of this Code". Ond yn y testun Cymraeg mae'n cyfeirio'n gywir at "Pennod 2B o'r Cod hwn" ac felly mae rhif y Bennod yn wahanol yn y cyfeiriadau.
4. Ym mharagraff 230, mae gwahaniaeth rhwng y testun Saesneg a'r testun Cymraeg. Yn y testun Saesneg, yn y frawddeg olaf, mae'n nodi "the different types of organisations and approaches that fall under section 16 of the Act". Ond yn y testun Cymraeg, mae'r geiriau "and approaches" ar goll o ystyr y frawddeg.
5. Ym mharagraff 251, mae gwahaniaeth rhwng y testun Saesneg a'r testun Cymraeg. Yn y testun Saesneg, mae'n nodi "to reach out, and engage as many and as diverse a range of people as possible". Ond, yn y testun Cymraeg, mae'r ymadrodd "a chynnwys y bobl hyn" wedi'i ddefnyddio sy'n awgrymu cynnwys pobl eraill yn hytrach nag ymgysylltu â hwy. Mewn manau eraill yn y Cod, mae "ymgysylltu" wedi cael ei ddefnyddio'n rheolaidd i gyfleu ystyr "engage" fel ym mharagraff 253.

6. Ym mharagraff 276, mae gwahaniaeth rhwng y testun Saesneg a'r testun Cymraeg. Yn y testun Saesneg, mae'n nodi "(see Chapter 2 of this Code)". Ond yn y testun Cymraeg mae rhif y Bennod ar goll fel ei fod ond yn nodi "(gweler Pennod o'r Cod hwn)" y gellid ei ddehongli i olygu "(see a Chapter of this Code)" yn Saesneg.
7. Ym mharagraff 283, defnyddir yr ymadrodd "gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy" yn y ddarpariaeth. Fodd bynnag, mae'r term diffiniedig "y gwasanaeth" wedi'i ddefnyddio ar gyfer yr ymadrodd hwnnw o baragraff 275 ymlaen, gan gynnwys yn y paragraffau yn union cyn ac ar ôl paragraff 283. Felly, mae'n anghyson â sut y drafftwyd y darpariaethau eraill lle mae'r term diffiniedig wedi'i ddefnyddio wrth gyfeirio at yr un gwasanaeth.
Ymateb y Llywodraeth

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 1 Gorffennaf 2024 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

